

(E) برخه :د مغز لرونکو او غیر مغزی میوو
محصولات

دوهم لوست: د لیمویی (Citrus) میوو تولید

اصطلاح گانی

endocarp د میوی داخلی نهایی طبقه

epicarp د میوی باندی طبقه

mesocarp د میوی دو همی طبقه

semi-ever bearing هغه وني چي نيمائي تل شني وي

•

د دې لپاره چي لیمویی (citrus) میوی و پیژنو، پس بايد چي د دې میوو سرمنشا او د نمو Ҳانگرتیاوه باندي پوه شو.

-

د لیمویی میوو د نوعو په برخه کي داسي عقیده شتون لري چي دا میوی دآسیا له جنوب شرق نه ۴۰۰۰ کال له میلاده تردمخه منشا اخسته ده.

•

وروسته په تدریج سره دا میوی د افريقا او روم امپراطوری په لوري يی پراخوالی پیدا کړی دی.

•

په منځني قرنونو کي لیمویی میوی په اروپا او وروسته شمالی امريكا او جنوبی امريکاه خپري شوي دي.

•

اوسمهال دا میوه په توله نړۍ کي البهه په هغو ساحو کي چي حاره (tropical) اقلیم ولري او نیمه حاره (sub-tropical) اقلیم ولري شتون لري، او تولیديږي.

» لیمویی میوی (Citrus) په فامیل پوري اړیکه نیسي.

» میوی له یوه جنس (Citrus) (genus) یعنی لیمو (Lemon) نه منځته راګلی دي او په آسانی سره یو له بل سره دوه رګه (interbreed) کیدلی شي.

» تولی لیمویی میوی berry ملاحظه کېږي.

» وني یې تل شني او د مستطیلی پانو (oblong) leaves لرونکي دي.

» لیمویی تولید شوی میو د اندازی او سایز له مخی د ۴ نه تر ۱۴ سانتی مترو پوري پراخوالی لري.

» تولي ليمويي ميو د دري طبقو لرونکي دي:

» باندنی طبقة عموماً د ميو پوستکي ته يي نسبت کيرزي چي د epicarp
نامه سره ياديري چيرته چي تولي غدي(glands) موقعیت لري چي لازم غوري توليدوي.

» د(epicarp) طبقي رنگ له روپسانه نارنجي نه نيولى تر زير رنگ پوري وي.

» دوهمي طبقة په نامه د mesocarp سره ياديري چي سپينه او اسفنجي وي او نسبت يي مغز (pith) ته کيرزي.

» نهايي يا داخلي طبقة د endocarp په نامه ياديري

» دا طبقة د داخلي نرمو محتوياتو (pulp) په نامه سره هم ياديري د ميو د هره كخوره په برخو (segments) باندي تقسيم شوي چي د شفافي پردي پواسطه چي فلم ته ورته ده احاطه شوي ده.

— هغه هیوادونه چي په زیاتي اندازې سره لیمویی میوی تولیدوي
عبارة دی له:

- برازيل يو له هغو هیوادنو څخه دی چي د هغې په تعقیب مدیترانیي هیوادونه او امریکا متحده ایالات لیمویی میوی تولید او صادروي.
- برازيل لومنی هغه هیواد دی چي لیمویی میوی تولیدوي.
- هندوستان لومنی هیواد دی چي لیمو او (lime) لايم تولیدوي.
- چین لومنی هیواد چي خوب نارنج (tangerine) تولیدوي.
- نایجیریا د هغو هیوادونو په برخه چي لیمویی میوی تولیدوي درجه اول هیواد دی.

- د لیمویی میو دیره عامه نوعه نارنج دی چي له هغې څخه جوس هم جورېزې.
 - تقریباً یک یو پر درې برخې د لیمویی میوو (citrus) دپراسن لپاره په کار وړل کېږي چي له دی جملې څه ۸۰ فیصده د جوس لپاره په کار وړل کېږي.
 - د لیمویی میوو اکثره نوعی په تازه ډول سره په مصرف رسیزې یعنی خورل کېږي.

زمونب په گران افغانستان کي هم مختلفي ليمويي ميوي
نмо کوي، چي عبارت دي له:

- او mandarin orange دا دوه رګه ميوه له Citrus limonia
لخه ده lemon
- دا ميوه نارنجي پوستکي او اسيديک شيره لري.

• دا ميوی د rangpur په نامه هم يادېږي، په دي برخه کي داسي
عقیده شتون لري چي دا ميوه له بنګلديش نه منشا اخستي ده.

Citrus limonia

Citrus aurantifolia •

- په عمومي توګه دی ميوې ته Key Lime نسبت هم کېږي چي اصلي ميوې د آسيا له جنوب شرق نه منشا اخستي ده.
- د ميوې قطر له ۲،۵ نه تر ۵ سانتي مترو پوري وي هر کله چي پخه نو زير رنگ غوره کوي.
- په عمومي توګه دا ميوه په هغو ونو چي ۵ متراه طول ولري تولیديري، د دې ونو پاني بيضوي وي.

Citrus
aurantifolia

Citrus sinensis •

— له خور نارنج نه عبارت دی چې په توله نړۍ کي تولید شوی دی او عموماً له هغې څخه د جوس لپاره استفاده صورت نیسي.

— د اسي عقیده شتون لري چې دا میوه د Citrus maxima او (tangerine) Citrus reticulate (pomelo) رګه میوه ده چې د آسیا له جنوب شرق نه یې منشا اخستی ده.

— د نارنځانو ډیرې زیاتې نوعی شتون لري چې شاملی دی په: Valencia، Navel، Persian، Blood.

Citrus sinensis

Citrus reticulata (sangtora) •

- عموماً دی میوی نارنج نسبت Mandarin کېږي.
- « دا میوه نسبت عام نارنج ته وړه وي.
- د دی میوی ونه تر یوی اندازې پوري د وچکالې په وړاندې تحمل لري، ولی د دی وني میوه نسبت نورو لیمویی (citrus) نوعو ته د یخې هوا په وړاندې دیر حساسیت لري..

Citrus reticulata

Citrus paradisi •

- دا میوه د جامائیکا په هیواد کي دوه رګه منځته راغلی ده چې په نامه د "جنت میوه" یا هم په نامه د "حرامي یا ممنوع میوي" سره یادیزی. او عموماً په نامه د دارابی (grapefruit) سره مشهوره ده .
- دارابی (Grapefruit) لویه میوه ده چې له ۱۰ نه تر ۱۵ سانتی گرید پوري قطر لري.

Citrus paradisi

Citrus aurantium (orange) •

Bitter - دا نارنج عموماً د تریخ نارنج () په نوم سره پادپري.

« دا میوه زیاتي نوعی لري چي شاملی په
amara, Seville orange,
.Daidai او Bergamot, Chinotto,

« دا نوعی له ویتنام څخه ایتالیا ته خپری
شوی دي.

Citrus aurantium

Citrus grandis also *Citrus maxima* •

— دا میوه په نامه د Pomelo سره هم یادېږي، دا میوه د لیمویی میوو په منځ کې ترتولو لویه میوه ده چې د اندازې له نظره قطر یې له ۱۵ نه تر ۲۵ سانتی مترو پوری دي چې د هغې وزن له یو نه تر دوہ کیلوګرامو پوری وي.

— دا میوه اصلاً د آسیا له جنوب شرق نه ده.

— د دی میوی رنگ روښانه زیر نه تر شین پوری دی چې د دبل mesocarp او سپین او خوب endocarp لرونکی وي.

— هر کله چې pomelo سره دوہ رګه شي tangerine له منځته راوري tangelo پس.

Citrus grandis or *Citrus maxima*

- د لیمویی میوو کښت او کرنه آسان او له ارزښته ډک کار دی البته په هغه صورت کي چې خاصه پاملننه ورته وشي.
- د لیمویی میوو د باځ په تاسیس کي لومندی کار د نوعی له انتخاب نه عبارت دی.
- نوعه باید چې مناسب اقلیم ولري او خلک د هغی خوند ته غوره والی ورکړي.
- هغه ونه انتخاب کړي چې د مناسب ورتستاک لرونکۍ وي ترڅو چې د وني مشخصاتو ته بهبود وبخښي.
- د نوعي (species)، په پام کي نیولو سره، دوهمه نوعه بنائي چې تر کراس ګردې شيندنې (cross-pollinate) پوري صورت ونیسي اگر چې دا عمل په اکثره نوعو د لیمویی میوو کي عام نه دی.

— د ساحي انتخاب د ليمويي ميوو د باغ په تاسيس کي دير زيات مهم دي.

- د ليمويي ميوو وني مکمل لمر ته ارتيا لري،ولي د سويري په وراندي هم يو څه تحمل کولی شي.
- خاوره باید په بنه توګه یي نم ويستل شوي وي.
- » شکلنی خاوری (Sandy soils) پرلپسی سري ورکولو او اوبو کولو ته ارتيا لري.
- » که چيري داسي وي چي باغ لوی تاسيس شي، پس د ونو تني او وسائل په دی باغ کی په راتلونکی کار کوي، باید چي په نظر کي ونیول شي.
- » په هغه صورت کي چي د یوی ساحي نم ويستل معلوم نه وي، نو یو سوری په اندازه ۱۵ سانتي مترو کنده کري او هغه له اوبو نه ډک کړئ.
- » هغه خاوره چي د ونو د ځای په ځای کولو لپاره مناسبه وي پس د ۲۴ نه تر ۳۶ ساعتو په موده کي به او به کش کري. په هغه صورت کي چي له ۴۸ ساعتو نه زیاتي او په کش نه کري پس د دي ساحي له انتخاب نه ډده وکړئ.
- خاوره باید چي د ۶ نه تر ۸ پوري pH پي ايچ ولري.

د وني خبنول مهمه وظيفه لري.

هرکله چي کرنه د ژمي په اخري کي صورت ونيسي بنه
پايله لري، حکه وني کولي شي چي د هوا د گرميدو نه
مخکي خپل ھان بنه ھاي په ھاي کري مخکي تردي چي
اوږدي راشي.

« دليمويي ميو د ونو ژور خبنول د دي نبات په ژوندي
پاتي کيدو کي دير اهميت لري.

« اگر چي روستاك (rootstock) تر يو اندازې پوري د
ورستيدو د ناروغى په وړاندې مقاومت لري ولی د
هغې پورتنۍ برخې ديرې حساسې او ضرر موندونکي
دي. که چيري د قلمي همبست ته د ھمکي په بښکته
برخه کي ھاي ورکول شي پس ونه به د ريبني د
ورستيدو په ناروغى ککره شي او له زنئه به لاره شي.

« تول شنه علف او گیاوی د کندي په
چاپيره(چيرته چي ونه خبنه شوي ده) د ۰،۹ نه
تر ۱،۵ قطر په اندازې سره لري کرئ.

« سورى په اندازه د یو نيم یا خو ساحو چي
رېبني اشغالوي کنده کرئ.

« په هغو شرایطو کي چي حمکه لوژه وي، پس
حمکه دي په هغې اندازې سره چي رېبني په
کي هواريزي، کنده شي ولې په هغه شرایطو
کي چي حمکه چمن ولري، خندق دي د ۲،۵
سانتي مترو نه کم له رېبنو څخه ژور شي.

« تول شنه علف او گیاوی د کندي په چاپيره(چيرته چي ونه خبنه شوي ده) د ۹،۰،۱ نه تر ۱،۵ قطر په اندازې سره لري کړئ.

« سورى په اندازه د یو نيم يا څو ساحو چي رينسي اشغالوي کنده کړئ.

« په هغو شرایطو کي چي حمکه لوڅه وي، پس حمکه دي په هغې اندازې سره چي رينسي په کي هواريښي، کنده شي ولې په هغه شرایطو کي چي حمکه چمن ولري، خندق دي د ۲،۵ سانتي مترو نه کم له رينسو څخه ژور شي.

« د وني چارچاپيره حلقه جوره کړئ ترڅو چي د وني
لپاره او به په اسانۍ ورکول شي، تقریباً د ۱۳ نه تر
۱۶ سانتي مترو پوري لوړوالۍ او ۱۶ نه تر ۲۰
سانتي مترو پوري د بواسې باید ولري.

« د وني چاپيره حلقه باید نسبت د خښونې کندي ته کم
پراخه وي.

« دا حلقه له او بو څخه ډکه کړئ.

« هر کله چي لاندي لوري ته کښيني، بنائي دي ته اړتیا
وي چي یوه اندازه خاوره کندي ته علاوه شي. ټکه
خاوره خپل ځان ځائی په ځائی کوي.

د لیمویی ونی په چاپیره حلقة جوره کړئ ترڅو چې
خوانې ونې لپاره کافي او به شتون ولري.

هغې وني ته او به ورکول چي نور کرل شوي پير مهم دي.

- له دی وروسته چي ونه وکرل شي، باید په یوه اونی کي له دوه نه تر دري څلو پوري او به ورکول شي.

- هر وخت چي وني ته او به ورکول کيردي نوي کندي باید ډکي کرل شي.

« د وخت په تيريدو سره حلقه به له منځه لاره شي دا حالت په دی ګواهي ورکوي چي ونه قسمًا ځاي په ځاي شوي.

« له دی وروسته چي ونه ځاي په ځاي شوه پس ونه د او به شيندونکی پواسطه او د طبیعي باران پواسطه او به کيدلی شي.

- له دی وروسته چي خاوره وچه شي پس خاوره په هغې اندازې او به کري ترڅو چي یو یا اضافه له یو اينچ نه او به خاورې ته داخلې شي.

- له ګل ورکولو نه مخکي او به کول او د ګل ورکولو په جريان کي او به ورکول د ميوی د بنکاره کيدو په وخت کي مهم دي، په لوپو باعونو کي ليمويي ونو د او بولو لپاره د (irrigation system) څخه استفاده صورت نيسې.

- سره یا کود ورکول د لیمویی ونو په کیفیت او حاصل ورکولو کي دیر اهمیت لري
- همدا چي جوانه په پراخیدو پیل کوي سره ورکول باید پیل شی.
- خاوره تل از ماینست کرئ ترڅو چي معلومه شي چي کوم مواد یې کم دي.
- د لومرۍ کال په جریان کي په هرو شپرو او尼وا د نمو کي یو څلی سره چي د 8-8-8 بیلانس ولري ورکړئ.
- هر څومره چي ونه دیر عمر لرونکی وي په هماغي اندازې سره سري ورکولو ته زیاته اړتیا لري.

- هرزه گیاوی چي له حوانو ونو سره سیالی کوي لري کمل شي.
- د وني په چارچاپيره تولي هرزه گیاوی د څو فوتیو په اندازه لري کري.
- هر څومره چي ونه نمو کوي په هماغي اندازي سره له گیاوو نه خالي زون ته پراخوالی ورکوي.
- په لیمویی ونو کي ملچ کول نه سپاربنت کېږي، دا حکه چي ملچ د ورسټیدو سبب کېږي.
- نوت: پوبنېن mulch (پانۍ، خشاك او نور چي د ګپاھ د ساقې په شاوخوا کي ډېری کېږي ترڅو چي پخ يې وه وهی رطوبت له لاسه ورنه کري).

• که چېر ونه کرل شوي وي او مخکي يې په لوښي کي نمو کړي وي (containerized) باید چې د درستي نمو لپاره يې بناخونه پري شي.

- که چېر لیمويی ونه لوڅي ریښي ولري پس د هغې د بناخ پري کولو په برخه کي دي خاص پاملنې صورت ونیسي.

« د بناخونو لپاره باید د داربست قوي سیستم جوړ شي او هغه جوانې چې د ونې لاندي (waterspouts) یا بناخونو لاندي نمو کوي پري کرل شي.

د حرارت درجه پرته له شک نه د لیمویی ونو (young citrus trees) په ژوند
باندي پير تاثير لري.

» لیمویی وني د حاره او نيمه حاره منطقو وني دي پس يخه هوا او يخونه ددي
سبب کيري چي د ميوی کيفيت يي خراب کري يا يي بسته راوري يا يي
بيخي له منئه يوسسي.

» د لیمویی ټوانو ونو لپاره د ساتني غوره لاره د خاوری بانک (soil bank)
(bank د).

» د خاوری بانک (soil bank) د خاوری له یوه عادي خريشتي نه عبارت
دي ترڅو تر ممکنه حده د لیمویی ټوانی وني په چاپيره پيری کړل شي.
خريشته يا پيری باید کم تر کمه د بست (scaffold) تر لوړۍ لرګي پور
جور شي.

» په هغه صورت کي چي یخندان رامنځته کيري دوني پورتنی قسمت له
منئه خي په دي حالت کي کم تر کمه د وني تنه او د بست (scaffold)
لرګي لوړۍ بناسخ په امن کي پاتي کيري.

« مخکي له دي څخه چي ونه بانک بندی شي باید د وني
تنه په حشره وژونکو (insecticide) سره معامله شي.

« هر کله چي د خاورې دېرى له وني نه لري شو باید له
اختیاط نه کار و اخستل شي ترڅو چي د ټوانې وني
پوستکی ضرر ونه گورې دا ځکه چي دا ضرر د
مخالفو نارو غيو د منځته راتلو سبب کېږي.

« د دېرى جوړل وخت غواړي او اضافي خاورې ته
ارتیا لري چي البته په لویو باغونو کي د تطبيق وړ نه
وي.

« په هغه صورت کي چي د حرارت درجه د یخندان په
اندازې سره یې توقع نه کېږي له څو حفاظتي تدبیرونو
څخه کار نه اخستل کېږي.

وروسته له دې څخه چې ونه خښه شوه، نو وروسته مرحله د پاکيپيته ميوې په لاس راول دې.

- او به د هريو نبات په نمو کي دير زيات اهمیت لري، خصوصاً د ليمويي ونو په برخه کي.

• ليمويي وني باید د نمو په فصل کي کم تر کمه پنځه سانتي متره او به په یوه اونی کي په لاس راوري.

• د نمو د فصل په پاي کي يا د حاصل اخستلو وخت ته نژدي یوازي ۲،۵ سانتي متره او په یوه اونی کي اړيتا ورته ليدل کيرې.

• د او بو اندازه او مقدار همدارنګه د خاورې نوعې سره ارتباط لري.

- شکلنۍ خاورې معمولاً زیاتو او بو ته اړتیا لر، په داسي حال کي چې کلی خاورې د نسبتاً طولاني مودې لپاره او به په خپل ځان (hold water) کي ساتي.

هغه وني چي د ميوی ورکولو مرحلې ته رسيدلي وي نو
نایتروجن ته په زیاتي اندازې سره اړتیا لري، ولی نه دېر زیات
حکه چي دېر زیات نایتروجن د دې سبب کېږي ترڅو چي ونه
بناخ او پانۍ په بې دریغه ډول تولید کړي او په میوو باندې منفي
اثر و غورخوي.

ـ که چیري په سره کي د نایتروجن فيصدي له ۱۵ فيصدو نه کمه وي تقریباً ۴۵،
کيلوگرامه نایتروجن په هر ۲،۵۴ سانتي متره قطر د وني تني لپاره په یوه کال
کي استعمالېږي.

ـ که چیري یې فيصدي له ۲۰ فيصدو نه زیاته وي پس ۳۴،۰ کيلو ګرامه يا له دې
نه کمه د هر ۲،۵۴ سانتي متر قطر لرونکي وني لپاره په یوه کال کي استعمال
کړئ.

ـ سره يا کود په کال کي یو څل استعمالېدلې شي، یوازې د جوانې له خلاصيدو نه
مخکي.

ـ د سري يا کود استعمال څو څلې هم صورت نیولې شي، مثلاً یو وار د
جوانې د خلاصيدو په وخت کي یو څل د ميوی د بنکاره کيدو په وخت کي
او یو څل د حاصل اخستلو وخت ته نژدي.

• لیمویی و نی بناخ
پری کولو ته ارتیا نه
لری.

- هغه بناخونه چي
ضررمند شوي او
ناروغه وي لری يي
کړئ.

- اکثره لیمویی ونی (citrus trees) د یخندان په وړاندې دیرې حساسی دی په هغه صورت کي چې د یخندان توقع کېږي پس د ونی ساتنه ضروري ده.
- یو میتود چې د ونی لاندې د تولو ګیاوو لري کول او د تولی Ҳمکي او به کول د یخندان مخکي صورت نیسي.
- « مرطوبه Ҳمکه او لوڅه Ҳمکه نسبت وچې او د هرزه ګیاوو پواسطه پوبنل شوي Ҳمکي ته غوره حرارت جذبوی.
- « دا پروسیجر مرسته کوي ترڅو چې شعاعوی حرارت تولید کړي او د ټه ټه ونو د یخندان نه مخنیوی وکړي.

« بله طریقه داسې ده چې ونه د کم وزنه کمپلی پواسطه
پا هم د پلاستیک پواسطه پوښل کېږي.

« که چېري احیانناً داسې تصمیم ولرى چې کمپل
مرطوبه کړئ پس اطمنان حاص کړئ چې د کمپلی
وزن د وني د بناخونو د ماتیدو سبب نه شي.

« که چېري له پلاستیک نه کار اخستل کېږي پس
پلاستیک دي د ورځي له مخي لري کړى شي ترڅو
چې د حد زیات حرارت مخنیوی وشي او ونه له منځه
لاره نه شي.

« دا تول تدابیر باید په ماسپینین کي د ورځي له خوا
عملی کړل شي.

« انتقالی حرارت (گاز، اشتوپ او نور) یو بله
لاره ده.

« د انتقال ور حرارت د ونی لاندی یا د ونی په
منځ کي کافي حرارت منځته راوري او له
ېخندان نه مخنيوی کوي.

« دا میتود د فوق العاده زیاتو مصارفو لپاره ارتیا
لري لکه تیل، گاز او نور.

- » د ليمويي ميوو په دير و لويو باغونو کي دير عام ميتد شامل دي د او بو په سيستم او گرد شيندونکي باندي.
- » گردپاش يا سم پاشونکي (Sprayers) له پورته لوري په ونه باندي او به شيندي.
- » دا ميتد باید مخکي له دي څخه چي د حرارت درجه منفي دوه درجو د سانتي گريد ته لاره شي په کار يوړل شي .
- » گرد پاش باید چي په دوامداره توګه په کار يوړل شي تر دي چي د حرارت درجه په مصون شکل سره د يخندان له نقطي نه پورته لاره شي.
- » دا کرنلاره د دي سبب کيري ترڅو چي په بناخونو باندي يا هم په کوچنيو اندامونو باندي (limbs) يخ کوم چي تشکيل شوي دي مات شي.
- » دا کرنلاره همدارنګه د ځمکي د بي حده اشباع (excess saturation) سبب کيري او هم په باغ کي د دهکانانو د تيريدو په برخه کي ستونزی را ولاړوي.

• د ونو حاصل ورکول له نژدی څخه څارنې او کتنې ته اړتیا لري.

— لیمویی وني (Citrus trees) د دوهم کال په جریان کي میوه تولیدوي، اما عموماً دا وني تر دریم کال پوري میوه نه تولیدوي.
« پرته له شکه په هره اندازه چي د وني جسم او سایز لوی شوي وي، په هماغي اندازي سره د تولید سطحه یي زیاتوالی پیدا کوي.

— لیمویی وني معمولاً څلور یا پنځه ئلي په یوه کال کي په جوش او هیجان (flushes) راخي چي دواړه جوش او خروش کي ګل تولید او میوه بنکاره کوي.

— لیمو (lemons) او کشمشك (limes) مستثنی دي چي کولی شي تقریباً په تول کال کي ګل ورکړي او میوه بنکاره کړئ .

» د لیمویی میوو عامی ونی له دری مختلفو مرحلو د میوو تویلو
خخه تیریزی.

» لوړۍ مرحله له اویا نه تر اتیا فیصدو د ګل له لویدلو نه
عبارت ده وروسته له غوتی کولو خخه وي.

» دو همه لویدنه یا تویدل هرکله چې میوه خپلی اندازی ته
ورسیزی له هغې نه څو هفتی وروسته واقع کیږي.

» د تویدنی دریمه مرحله د نمو د فصل په لوړیو کې واقع
کېږي، چې په دی مرحله کې میوه نسبتاً لویه تقریباً د ګلف
توب (golf ball) په اندازه وي.

» مالته یا نوم لرونکی (Navel oranges) نارنج د اوږدی په
منځنیو او د اوږدی په اخرو کې یو حل بیا هم تویدنه کوي.

» د لیمویی میوی تویدل یو نورمال امر دی چې له هغې نه
مخنیوی نه شی کیدلی

» د نیمه تل شنو ونو (semi-everbearing) په استثنا د لیمویی ونو اکثره نوعی د منی په فصل کي پوخوالی ته رسیزی، په شمول د زیر پررنگ(mandarins)، تانجلو(tangelos)، دارابی (grapefruit) او اکثره نارنجان.

» د لیمویی ونو د تولو میوو د شیری کیفیت د فصل په جریان او د هغې په موسم کي بنه کیزې، پس په هره اندازه چې چې دا میوه په ونه باندې باقې پاتې شي په هماغې اندازې سره يې د عصارې کیفیت بنه کیزې.

» لیمویی میوی عموماً په ونه کي بنه زیرمه کیدلی شي اکر چې یوه اندازه میوه له وني څخه توئیزې ولی دا کار د دې سبب کیزې ترڅو چې د متباقې میوی اندازه او سایز لوی شي.

» بنایي چې ځنې وختونه لیمویی میوی د وني په پورتنې برخه کي وچې شي چې داسې میوی دا قبلوی چې لري کړل شي.

بیا کته/ لنډیز

- د لیمویی میوو (citrus fruits) د تاریخچي او نوعو په برخه کي بحث وکړئ.
- د لیمویی میوو تولید په نړیواله سطحه تشریح او روښانه کړئ.
- د لیمویی نباتاتو نوعي معلومي او مشخصي کړئ.
- د لیمویی ونو Ҳای په Ҳای کول.
- د لیمویی ونو څارنه او ساتنه (citrus).